

iŞ KAZALARI

KAZA NEDENLERİ

Dünyada İş Kazaları

ILO kaynaklarına göre dünyada her yıl yaklaşık;

- 2.2 milyon kişi ⇒ iş kazaları ve meslek hastalıkları nedeniyle hayatını kaybetmektedir.

- 250 milyon kişi iş kazaları
- 160 milyon kişi meslek hastalıkları

sonucu ortaya çıkan zararlara maruz kalmaktadır.

Türkiye'de İş Kazaları

Ülkemizde her yıl yaklaşık

80.000 iş kazası

500 meslek hastalığı sonucu

yaklaşık

1000 ölüm

**2.000.000
işgünü kaybı**

meydana gelmektedir.

Türkiye'de İş Kazaları

SGK kayıtlarına göre 2011 yılında ;

69.227 iş kazası ve 697 meslek hastalığı meydana gelmiş ve 1.700 iş kazası, 10 meslek hastalığı sonucu olmak üzere toplam 1.710 çalışanımız hayatını kaybetmiştir.

2011 yılında yaşanan ölüm sayısı, bugüne kadar yaşananların en fazlasıdır.

Türkiye'de İş Kazaları (Son 10 Yıl)

YILLAR	İŞ KAZASI SAYISI	ÖLÜM SAYISI
2002	72.344	878
2003	76.668	811
2004	83.830	843
2005	73.923	1096
2006	79.027	1.601
2007	80.602	1.044
2008	72.960	866
2009	64.316	1.171
2010	62.903	1.454
2011	69.227	1.700

İŞ KAZASI SIKLIK HIZI

VE

İŞ KAZASI AĞIRLIK HIZI

İŞ KAZASI SIKLIK HIZI

I. YÖNTEM:

Bir takvim yılında çalışılan 1,000,000 iş saatine karşılık kaza sayısını gösterir.

$$\text{İŞ KAZASI SIKLIK HIZI} = \text{İKS} / (\text{PTEGSX8}) \times 1,000,000$$

İKS = İş kazası sayısı

PTEGS= Toplam prim tahakkuk eden gün sayısı,
(PTEGS, her gün için 8 saatlik tam çalışma ile çarpılarak tüm sigortalıların bir yıl içinde toplam çalışma saati bulunur.)

1,000,000= Çalışılan bir milyon iş saatinde iş kazası sayısını bulmak için kullanılır.

1.000.000 iş saatinde meydana gelen kaza sayısı;

2009: 2,76

2010: 2,46

2011: 2,45

İŞ KAZASI SIKLIK HIZI

II.YÖNTEM:

Tam gün çalışan her 100 kişi arasında kaç kaza olduğunu gösterir.

İŞ KAZASI SIKLIK HIZI = İKS / (PTEGSX8) X 225.000

İKS = İş kazası sayısı

PTEGS= Toplam prim tahakkuk eden gün sayısı,
(PTEGS, her gün için 8 saatlik tam çalışma ile çarpılarak tüm sigortalıların
bir yıl içinde toplam çalışma saati bulunur.)

225,000= II. yöntemde, tam gün çalışan 100 sigortalının haftada 45 saat,
yilda 50 hafta çalıştığı kabul edilerek yapılan hesap sonucu bulunan bir
değerdir.

2009 - 2010 - 2011

Her 100 Kişi de meydana gelen kaza sayısı;   **0,62** - **0,55**   **0,55**

İŞ KAZASI AĞIRLIK HIZI

I.YÖNTEM: Bir takvim yılında çalışılan 1,000,000 saatte kaç iş gününün iş kazası nedeniyle kaybedildiğini gösterir.

İŞ KAZASI AĞIRLIK HIZI = $TGK / (PTEGS \times 8) \times 1,000,000$

TGK = İş kazası sonucu toplam gün kaybı

PTEGS= Toplam prim tahakkuk eden gün sayısı,
(PTEGS, her gün için 8 saatlik tam çalışma ile çarpılarak tüm sigortalıların bir yıl içinde toplam çalışma saati bulunur.)

1,000,000= Çalışılan 1,000,000 iş saatinde iş kazası nedeniyle kaybolan iş saatini bulmak için kullanılır.

	2009	2010	2011
1,000,000 saatte kaybedilen işgünü sayısı	641	706	721

iŞ KAZASI AĞIRLIK HIZI

II.YÖNTEM: Çalışılan her 100 satte kaç saatin kaybedildiğini gösterir.

iŞ KAZASI AĞIRLIK HIZI = (TGKX8) / (PTEGSX8) X 100

TGK = İş kazası sonucu toplam gün kaybı

PTEGS= Toplam prim tahakkuk eden gün sayısı,
(PTEGS, her gün için 8 saatlik tam çalışma ile çarpılarak tüm sigortalıların bir yıl içinde toplam çalışma saati bulunur.)

100= II yöntemde, çalışılan 100 iş saatinde iş kazası nedeniyle kaybolan iş saatini bulmak için kullanılır.

Çalışılan her 100 saatte kaybedilen saat ;

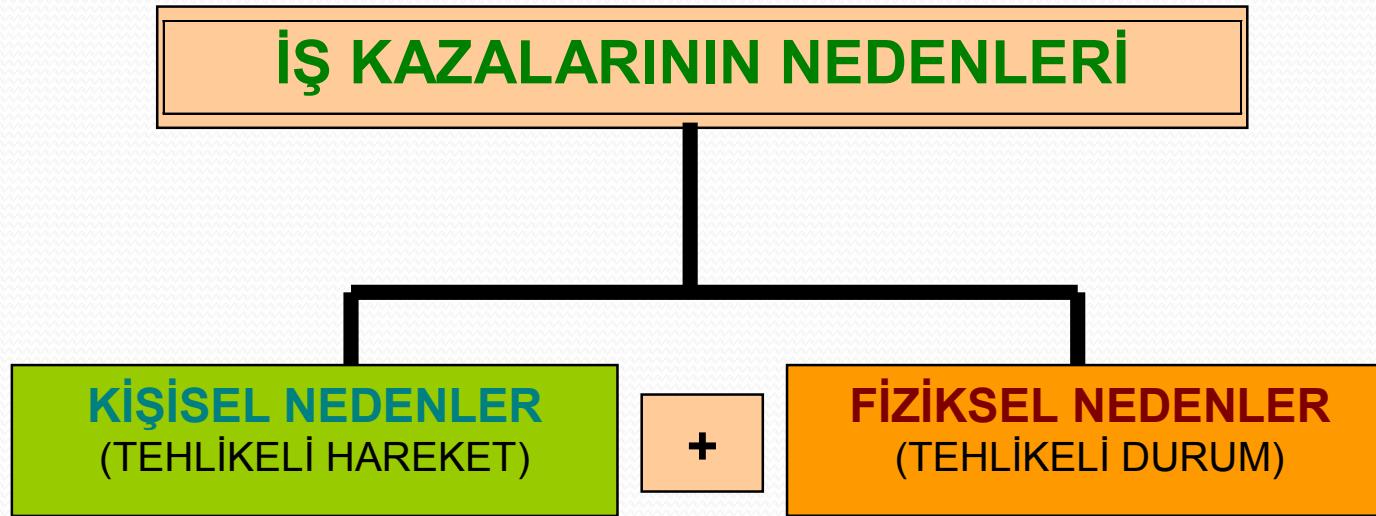
2009- 2010 - 2011

0,51 - 0,56 - 0,58

İş kazaları ve meslek hastalıklarının maliyeti

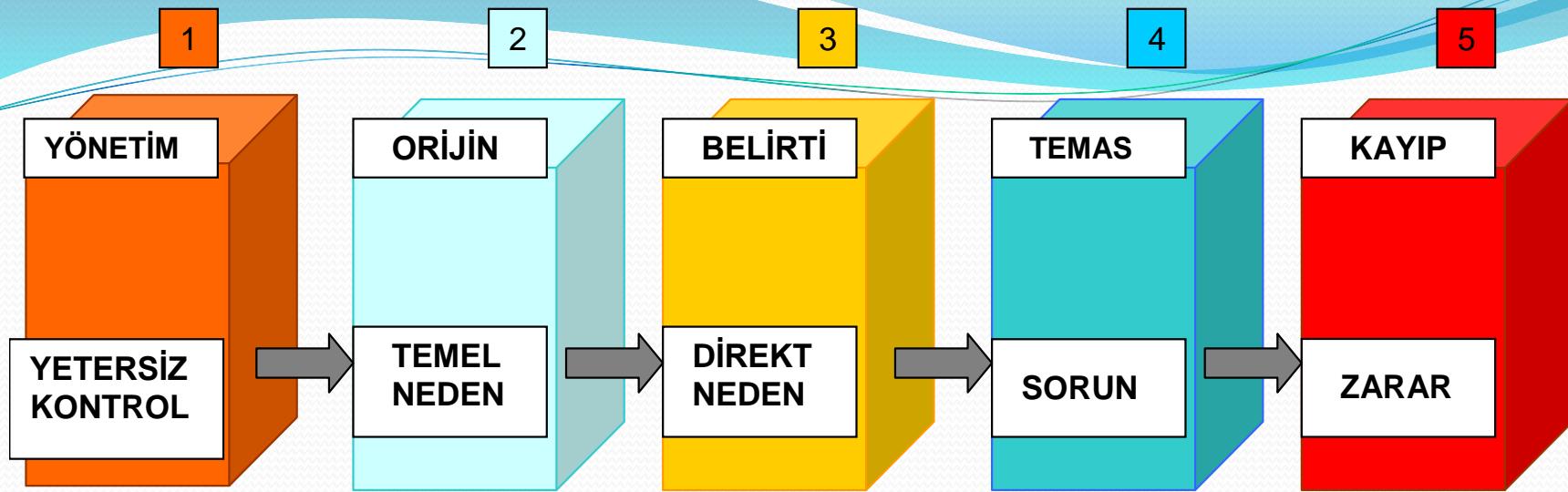
- ✓ Endüstrileşmiş ülkelerde, GSMH'nın % 1 - % 4'ü
- ✓ Ülkemizde, yıllık maliyet ~ 30 milyar TL.

Fiziksel Nedenler ve Kişisel Nedenler:

KAZA ZİNCİRİ

Kaza olayının meydana gelmesinde aşağıda yer alan kaza nedenlerinin tümünün gerçekleşmesi gerekmektedir.

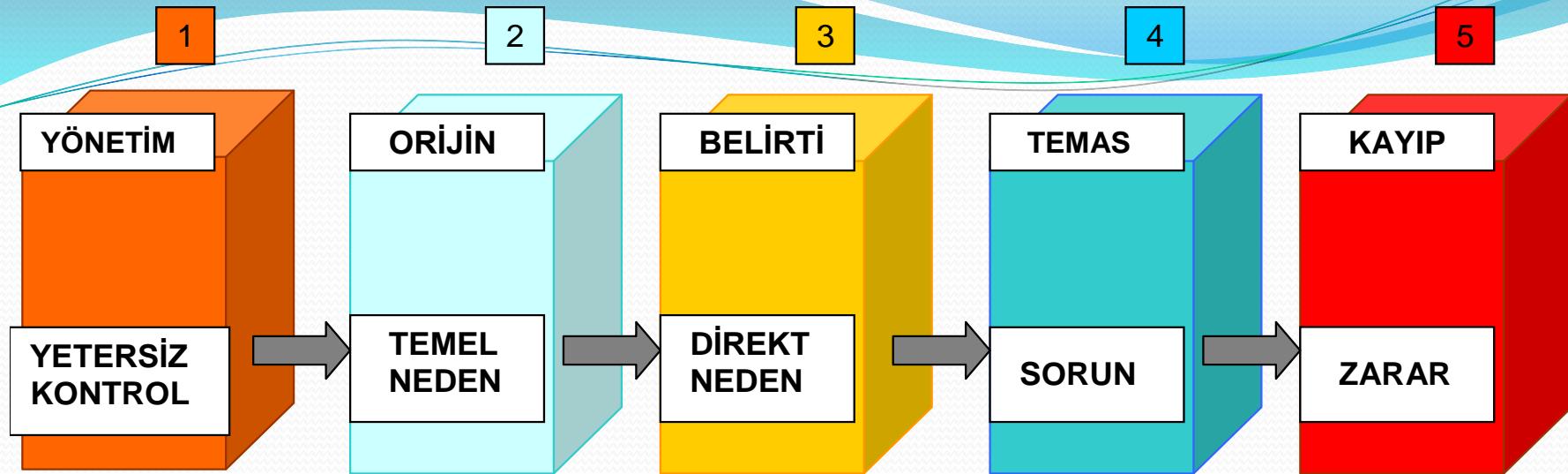

(Frank E. Bird, J.

1- Yetersiz kontrol/Yönetim (güvenlik kontrol planı hazırlamama)

- (P)LANLAMA** - güvenlik kontrol planı ve iş planını belirleme
- (U)YGULAMA** - iş planı için uygulama standartlarını belirleme, uygulama
- (K)ONTROL** - uygulama sonuçlarını değerlendirme,
- (Ö)NLEM** - ilave ve değişikleri kapsayacak şekilde planı geliştirme.

**GÜVENLİK KONTROL PLANI, KAZA ZİNCİRİNDEKİ
TÜM FAKTÖRLERDEKİ SORUNLARI ÇÖZECEK
GÜVENLİK ÖNLEMLERİNİ KAPSAMALIDIR.**

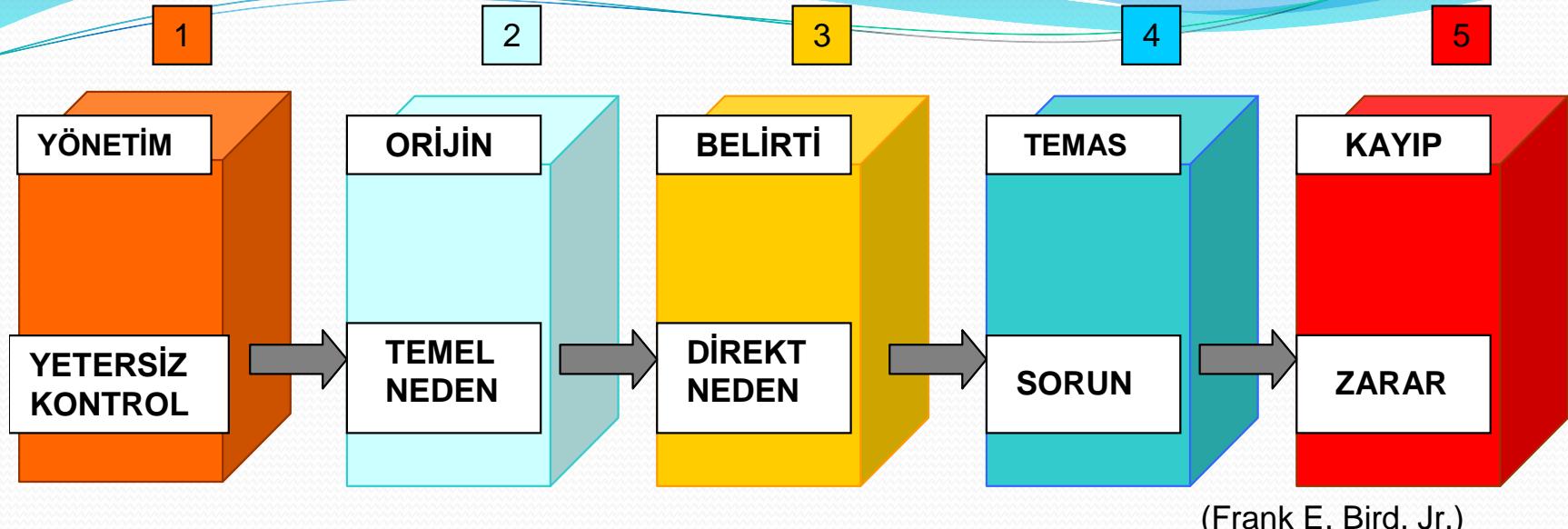
(Frank E. Bird, Jr.)

2- Temel neden/orijin

Kaza olayı, kişisel veya fiziksel faktörlerle ilgili olabilir.

- a) **Kişisel faktörler:** Yetersiz bilgi ve yetenek, yetersiz motivasyon, yetersiz güç, psikolojik veya zihinsel sorunlar vb.
- b) **Fiziksel faktörler:** Hatalı makine/ekipman, uygun olmayan çalışma standarı ve yöntemi, makinaların yanlış kullanım metodu vb.

**TEMEL NEDENLERİ BULMAK, ORTAYA ÇIKARMAK BÖYLECE
DAHA ETKİLİ BİR KONTROL MEKANİZMASI KURMAK,
KAZALARIN DİREK NEDENLERİNİN ÇÖZÜMÜNDEN DAHA
ÖNEMLİDİR.**

3- Direkt neden/belirti

Kaza incelemelerinde genellikle “Tehlikeli Durum” ve “Tehlikeli Hareket” olarak adlandırılan direkt nedenler dikkate alınır.

KAZA İNCELEMELERİNDE, SADECE BELİRTİLER (DİREK NEDENLER) ARAŞTIRILIR, BUNLARIN ALTINDA YATAN PROBLEMLER GÖZARDI EDİLİRSE, KAZALAR İÇİN KALICI ÇÖZÜMLER SAĞLANAMAZ.

KAZALARIN TEMEL NEDENLERİ (4M)

Man (İnsan)	Hatalara neden olan insan faktörü
Machine (Makine)	Uygun olmayan, koruyucusuz makine ve ekipman gibi fiziksel faktörler
Media (Ortam-çevre)	Bilgi, bilgilendirme, çalışma Metotları ve çevresel faktörler
Management (Yönetim)	Yönetimsel faktörler

KAZALARIN TEMEL NEDENLERİ

(4 M)

Man (İnsan)

1- Psikolojik Nedenler:

Unutkanlık, sıkıntı-üzüntü-keder, çevre etkileri,
istem dışı davranış, ihmalcı davranış, hatalı davranış vb.

2- Fiziksel Nedenler:

Yorgunluk, uykusuzluk, alkol, hastalık vb.

3- İşyeri Nedenleri:

İnsan ilişkileri, takım çalışması, iletişim vb.

KAZALARIN TEMEL NEDENLERİ

(4 M)

Machine (Makine)

- 1- Hatalı makine ve ekipman yerleşimi,**
- 2- Eksik veya kusurlu koruyucular,**
- 3- Yetersiz standardizasyon,**
- 4- Yetersiz kontrol ve bakım,**
- 5- Yetersiz mühendislik hizmetleri vb.**

KAZALARIN TEMEL NEDENLERİ

(4 M)

Media (Ortam-Çevre)

- 1- Yetersiz çalışma bilgisi,**
- 2- Uygun olmayan çalışma metodu,**
- 3- Uygun olmayan çalışma yeri ve ortamı vb.**

KAZALARIN TEMEL NEDENLERİ

(4 M)

Management (Yönetim)

- 1- Yetersiz yönetim organizasyonu,**
- 2- Tamamlanmamış kurallar ve talimatlar,**
- 3- Yetersiz güvenlik yönetim planı,**
- 4- Eğitim ve öğretim yetersizliği,**
- 5- Uygun olmayan nezaret, yönetim ve rehberlik,**
- 6- Uygun olmayan personel istihdamı,**
- 7- Yetersiz sağlık kontrolleri vb.**

Kaza nedenleri

Kazalar aşağıdaki faktörlerden kaynaklanabilir;

- Yapılan işe ilgili faktörler
- Kullanılan makine /ekipman/malzeme ile ilgili faktörler
- Çevresel faktörler
- Kişisel faktörler
- Yönetim ile ilgili faktörler.

Kaza nedenini araştırılmasında bu model kullanıldığında, her gruptaki muhtemel nedenler araştırılmalıdır.

İş kazası meydana geldiğinde işyerlerinde izlenecek prosedür

1. Kazanın işletme içinde ilgili kişiye bildirilmesi,
  2. Yaralı kişi ya da kişilere tıbbi bakım ve ilk yardım sağlanması,
  3. Kazanın incelenmesi,
  4. Kaza nedenlerinin rapor edilmesi, kazanın tekrarını önleyici tedbirleri içeren bir plan geliştirilmesi ve uygulanması,
  5. Sürekli iyileştirmenin sağlanması,
- adımlarından oluşmalıdır.

İŞ GÜVENLİĞİ UZMANLIĞI EĞİTİM PROGRAMI

İŞ KAZALARINDAN DOĞAN CEZAI VE HUKUKİ SORUMLULUKLAR

Mustafa Cengiz AYNA
İnşaat Mühendisi

A Sınıfı İş Güvenliği Uzmanı

İŞ KAZASI TANIMI

A) Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)

“Önceden planlanmamış, bilinmeyen ve kontrol altına alınmamış olan, etrafa zarar verecek nitelikteki olaylar” olarak tanımlamaktadır.

B) Dünya Sağlık Örgütü (WHO)

“Önceden planlanmamış, çoğu kişisel yaralanmalara, makinelerin ve araç gereçlerin zarara uğramasına, üretimin bir süre durmasına yol açan bir olay“ olarak tanımlamaktadır.

İŞ KAZASI TANIMI

C) 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Madde: 13

- **Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada,**
- **İşveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle sigortalı kendi adına ve hesabına bağımsız çalışıyorsa yürütmekte olduğu iş nedeniyle,**
- **Bir işverene bağlı olarak çalışan sigortalının, görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,**

İŞ KAZASI TANIMI

- Emziren kadın sigortalının, iş mevzuatı gereğince çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,
- Sigortalıların, işverençe sağlanan bir taşıtlı işin yapıldığı yere giriş geliş进程中,

meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen özüre uğratan olaydır.

BİLDİRİM

İş Kazaları, işveren tarafından, o yer yetkili kolluk kuvvetlerine derhal ve Kuruma da en geç kazadan sonraki üç işgünü içinde bildirilmek zorundadır.

(Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Madde: 13)

İşverenlerin gözetme borcu

İşyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alınması yükümlülüğü, işverenlerin gözetme borcundan kaynaklanmaktadır.

Bu borç;

- a) İş akdinden,**
  - b) Kamu hukuku kuralı niteliği taşıyan iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin hükümlerden,**
- oluşmaktadır.**

a) İşverenin iş akdinden doğan gözetme borcu

6098 sayılı Borçlar Kanunu Madde: 49

Kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür.

b) İşverenin iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin hükümlerden doğan gözetme borcu

6331 SAYILI İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KANUNU

İşverenin genel yükümlülüğü

MADDE 4 - (1) İşveren, çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlü olup bu çerçevede;

a) Mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbirin alınması, organizasyonun yapılması, gerekli araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapar.

b) İşyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyulup uyulmadığını izler, denetler ve uygunsuzlukların giderilmesini sağlar.

6331 SAYILI İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KANUNU

- c) Risk değerlendirmesi yapar veya yaptıır.
  - ç) Çalışana görev verirken, çalışanın sağlık ve güvenlik yönünden işe uygunluğunu göz önüne alır.
  - d) Yeterli bilgi ve talimat verilenler dışındaki çalışanların hayatı ve özel tehlike bulunan yerlere girmemesi için gerekli tedbirleri alır.
- (2) İşyeri dışındaki uzman kişi ve kuruluşlardan hizmet alınması, işverenin sorumluluklarını ortadan kaldırılmaz.
- (3) Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği alanındaki yükümlülükleri, işverenin sorumluluklarını etkilemez.
- (4) İşveren, iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin maliyetini çalışanlara yansıtamaz.

CEZAİ VE HUKUKİ SORUMLULUKLAR

İşverenin gözetme borcunu tam olarak yerine getirmemesi veya başka bir nedenle iş kazası meydana geldiğinde ne olacaktır?

Bu sorunun cevabı;

- Ceza hukuku yönünden **Türk Ceza Kanununda**,
  - Tazminat hukuku yönünden **Borçlar Kanununda**,
  - Sosyal Güvenlik Hukuku yönünden ise **5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunda**,
- yer almaktadır.

CEZAİ VE HUKUKİ SORUMLULUKLAR

İŞ KAZASI

CEZA HUKUKU

- Taksirle ölüme neden olma
- Taksirle yaralanmaya neden olma

BORÇLAR HUKUKU

- Maddi tazminat
- Manevi tazminat

SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU

- İş göremezlik ödeneği
- Tedavi ve gelir ödemesi

CEZA HUKUKU

Türk Ceza Kanunu

Kanun No: 5237

Kabul Tarihi : 26.9.2004

Ceza Kanununun Amacı

MADDE 1. Ceza Kanununun amacı;

Kişi hak ve özgürlüklerini, kamu düzen ve güvenliğini, hukuk devletini, kamu sağlığını ve çevreyi, toplum barışını korumak, suç işlenmesini önlemektir.

Kanunda, bu amacın gerçekleştirilmesi için ceza sorumluluğunun temel esasları ile suçlar, ceza ve güvenlik tedbirlerinin türleri düzenlenmiştir.

Ceza Sorumluluğunun Esasları

MADDE 20.

- (1) Ceza sorumluluğu şahsidir. Kimse başkasının fiilinden dolayı sorumlu tutulamaz.**
- (2) Tüzel kişiler hakkında ceza yaptırımı uygulanamaz. Ancak, suç dolayısıyla kanunda öngörülen güvenlik tedbiri niteliğindeki yaptırımlar saklıdır.**

Ceza Sorumluluğunun Esasları

Kast

MADDE 21.

- (1) Suçun oluşması kastın varlığına bağlıdır. Kast, suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir.**

- (2) Kişinin, suçun kanuni tanımındaki unsurların gerçekleşebileceğini öngörmesine rağmen, fiili işlemesi halinde olası kast vardır.**

Ceza Sorumluluğunun Esasları

Taksir

MADDE 22.

- (1) Taksirle işlenen fiiller, kanunun açıkça belirttiği hallerde cezalandırılır.
- (2) Taksir, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanuni tanımında belirtilen neticesi öngörülmeyerek gerçekleştirilmesidir.

Ceza Sorumluluğunun Esasları

- (3) **Kişinin öngördüğü neticeyi istememesine karşın, neticenin meydana gelmesi halinde bilinçli taksir vardır, bu halde taksirli suça ilişkin ceza üçte birden yarısına kadar artırılır.**
- (4) **Taksirle işlenen suçtan dolayı verilecek olan ceza failin kusuruna göre belirlenir.**
- (5) **Birden fazla kişinin taksirle işlediği suçlarda, herkes kendi kusurundan dolayı sorumlu olur. Her failin cezası kusuruna göre ayrı ayrı belirlenir.**

Ceza Sorumlulukları

Taksirle öldürme

MADDE 85.

- (1) Taksirle bir insanın ölümüne neden olan kişi, üç yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
- (2) Fiil, birden fazla insanın ölümüne ya da bir veya birden fazla kişinin ölümü ile birlikte bir veya birden fazla kişinin yaralanmasına neden olmuş ise, kişi üç yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Ceza Sorumlulukları

Taksirle yaralama

MADDE 89.

Taksirle başkasının vücuduna acı veren veya sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan kişi, üç aydan bir yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır.

Ceza Sorumlulukları

(2) Taksirle yaralama fiili, mağdurun;

- a) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına,
- b) Vücutunda kemik kırılmasına,
- c) Konuşmasında sürekli zorluğa,
- d) Yüzünde sabit ize,
- e) Yaşamını tehditeye sokan bir duruma,
- f) Gebe bir kadının çocuğunun vaktinden önce doğmasına,

neden olmuşsa, birinci fıkraya göre belirlenen ceza,
yarısı oranında artırılır.

Ceza Sorumlulukları

(3) Taksirle yaralama fiili, mağdurun;

a) İyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa veya bitkisel hayata girmesine,

b) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin yitirilmesine,

c) Konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolmasına,

d) Yüzünün sürekli değişikliğine,

e) Gebe bir kadının çocuğunun düşmesine,

neden olmussé, birinci fíkraya göre belirlenen ceza, bir kat artırılır.

Ceza Sorumlulukları

- (4) Fıilin birden fazla kişinin yaralanmasına neden olması hâlinde, altı aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
- (5) Bilincli taksir hâli hariç olmak üzere, bu maddenin kapsamına giren suçların soruşturulması ve kovuşturulması şikayeteye bağlıdır.

HUKUKİ SORUMLULUKLAR

A- Borçlar Hukuku (Tazminat)

[Borçlar Kanunu (Kanun No. 6098 Kabul Tarihi: 11/1/2011)]

Yürürlük Tarihi: 1 Temmuz 2012

B- Sosyal Güvenlik Hukuku

[Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu]

(Kanun No: 5510, Kabul Tarihi: 31/5/2006)

BORÇLAR HUKUKU

Borçlar Kanunu

(Kanun No. 6098 Kabul Tarihi: 11/1/2011)

Yürürlük Tarihi: 1 Temmuz 2012

BORÇLAR HUKUKU

6098 sayılı Borçlar Kanunu Madde: 49

- Kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür.
- Zarar verici fiili yasaklayan bir hukuk kuralı bulunmasa bile, ahlaka aykırı bir fiille başkasına kasten zarar veren de, bu zararı gidermekle yükümlüdür.

BORÇLAR HUKUKU

6098 sayılı Borçlar Kanunu Madde: 50

- Zarar gören, zararını ve zarar verenin kusurunu ispat yükü altındadır.
- Uğrаниlan zararın miktarı tam olarak ispat edilemiyorsa hâkim, olayların olağan akışını ve zarar görenin aldığı önlemleri göz önünde tutarak, zararın miktarını hakkaniyete uygun olarak belirler.

BORÇLAR HUKUKU

6098 sayılı Borçlar Kanunu Madde: 51

- Hâkim, tazminatın kapsamını ve ödenme biçimini, durumun gereğini ve özellikle kusurun ağırlığını göz önüne alarak belirler.
- Tazminatın irat biçiminde ödenmesine hükmedilirse, borçlu güvence göstermekle yükümlüdür.

BORÇLAR HUKUKU

6098 sayılı Borçlar Kanunu Madde: 52

- Zarar gören, zararı doğuran fiile razi olmuş veya zararın doğmasında ya da artmasında etkili olmuş yahut tazminat yükümlüsünün durumunu加重laştırmış ise hâkim, tazminatı indirebilir veya tamamen kaldırabilir.
- Zarara hafif kusuruyla sebep olan tazminat yükümlüsü, tazminatı ödediğinde yoksulluğa düşecek olur ve hakkaniyet de gerektirirse hâkim, tazminatı indirebilir.

BORÇLAR HUKUKU

6098 sayılı Borçlar Kanunu Madde: 53

Ölüm hâlinde uğranılan zararlar özellikle şunlardır:

- 1- Cenaze giderleri.**
- 2- Ölüm hemen gerçekleşmemişse tedavi giderleri ile çalışma gücünün azalmasından ya da yitirilmesinden doğan kayıplar.**
- 3- Ölenin desteginden yoksun kalan kişilerin bu sebeple uğradıkları kayıplar.**

BORÇLAR HUKUKU

6098 sayılı Borçlar Kanunu Madde: 54

Bedensel zararlar özellikle şunlardır:

- 1.** Tedavi giderleri.
- 2.** Kazanç kaybı.
- 3.** Çalışma gücünün azalmasından ya da yitirilmesinden doğan kayıplar.
- 4.** Ekonomik geleceğin sarsılmasından doğan kayıplar.

BORÇLAR HUKUKU

6098 sayılı Borçlar Kanunu Madde: 55

- Destekten yoksun kalma zararları ile bedensel zararlar, bu Kanun hükümlerine ve sorumluluk hukuku ilkelerine göre hesaplanır.
- Kısmen veya tamamen rücu edilemeyen sosyal güvenlik ödemeleri ile ifa amacını taşımayan ödemeler, bu tür zararların belirlenmesinde gözetilemez; zarar veya tazminattan indirilemez.

BORÇLAR HUKUKU

- Hesaplanan tazminat, miktar esas alınarak hakkaniyet düşüncesi ile artırılamaz veya azaltılamaz.
- Bu Kanun hükümleri, her türlü idari eylem ve işlemler ile idarenin sorumlu olduğu diğer sebeplerin yol açtığı vücut bütünlüğünün kısmen veya tamamen yitirilmesine ya da kişinin ölümüne bağlı zararlara ilişkin istem ve davalarda da uygulanır.

BORÇLAR HUKUKU

6098 sayılı Borçlar Kanunu Madde: 56

- Hâkim, bir kimsenin bedensel bütünlüğünün zedelenmesi durumunda, olayın özelliklerini göz önünde tutarak, zarar görene uygun bir miktar paranın **manevi tazminat** olarak ödenmesine karar verebilir.
- Ağır bedensel zarar veya ölüm hâlinde, zarar görenin veya ölenin yakınlarına da **manevi tazminat** olarak uygun bir miktar paranın ödenmesine karar verilebilir.

SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU

Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu

(Kanun No: 5510, Kabul Tarihi: 31/5/2006)

SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU

İş Kazası Bildirim Sorumluluğu

5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası
Kanunu **Madde: 13**

İşverenlerce, meydana gelen iş kazasının,

- yetkili kolluk kuvvetlerine derhal,
- Kuruma en geç kazadan sonraki üç işgünü içinde, iş kazası ve meslek hastalığı bildirgesi ile doğrudan ya da taahhütlü posta ile Kuruma bildirilmesi zorunludur.

SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU

Sağlanan Haklar

Madde: 16

- a) Sigortalıya, geçici iş göremezlik süresince günlük geçici iş göremezlik ödeneği verilmesi.
- b) Sigortalıya sürekli iş göremezlik geliri bağlanması.
- c) İş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölen sigortalının hak sahiplerine, gelir bağlanması.
- d) Gelir bağlanmış olan kız çocuklarına evlenme ödeneği verilmesi.
- e) İş kazası ve meslek hastalığı sonucu ölen sigortalı için cenaze ödeneği verilmesi.

SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU

Geçici İş Görmezlik Ödeneği

Madde: 18

Kurumca yetkilendirilen Hekim veya sağlık kurullarından istirahat raporu alınmış olması şartıyla; İş kazası ve meslek hastalığı nedeniyle iş görmezlige uğrayan sigortalıya her gün için;

- yatarak tedavilerde günlük kazancının yarısı,
- ayaktan tedavilerde ise üçte ikisi miktارında geçici iş görmezlik ödeneği verilir.

SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU

Sürekli İş Görmezlik Geliri

Madde:19

İş kazası veya meslek hastalığı sonucu oluşan hastalık ve özürler nedeniyle Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurulları tarafından verilen raporlara istinaden Kurum Sağlık Kurulunca meslekte kazanma gücü en az % 10 oranında azalmış bulunduğu tespit edilen sigortalı, sürekli iş göremezlik gelirine hak kazanır.

SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU

Sürekli İş Göremezlik Gelirinin Hesaplanması

Madde: 19

Sürekli iş göremezlik geliri, sigortalının mesleğinde kazanma gücünün kaybı oranına göre hesaplanır. Sürekli tam iş göremezlikte sigortalıya, aylık kazancının % 70'i oranında gelir bağlanır.

Sürekli kısmi iş göremezlikte sigortalıya bağlanacak gelir, tam iş göremezlik geliri gibi hesaplanarak bunun iş göremezlik derecesi oranındaki tutarı kendisine ödenir.

Sigortalı, başka birinin sürekli bakımına muhtaç ise gelir bağlama oranı % 100 olarak uygulanır.

SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU

Madde: 21

İş kazası ve meslek hastalığı, işverenin kasti veya sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği mevzuatına aykırı bir hareketi sonucu meydana gelmişse, Kurumca sigortalıya veya hak sahiplerine bu Kanun gereğince yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri toplamı, sigortalı veya hak sahiplerinin işverenden isteyebilecekleri tutarlarla sınırlı olmak üzere, Kurumca işverene ödettirilir.

İş kazasının, belirtilen sürede işveren tarafından Kuruma bildirilmemesi halinde, bildirim tarihine kadar geçen süre için sigortalıya ödenecek geçici iş göremezlik ödeneği, Kurumca işverenden tahsil edilir.

SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU

- ❑ Bu soruşturma sonunda yazılı olarak bildirilen hususların gerçeğe uymadığı ve olayın iş kazası olmadığı anlaşılırsa, Kurumca bu olay için yersiz olarak yapılmış bulunan ödemeler, ödemenin yapıldığı tarihten itibaren gerçeğe aykırı bildirimde bulunanlardan, 96 ncı madde hükmüne göre tahsil edilir.
- ❑ Kuruma bildirilen olayın iş kazası sayılıp sayılmayacağı hakkında bir karara varılabilmesi için gerekiğinde, Kurumun denetim ve kontrol ile yetkilendirilen memurları tarafından veya Bakanlık iş müfettişleri vasıtasyyla soruşturma yapılabilir.

SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU

Süresinde bildirilmeyen sigortalılıktan doğan sorumluluk

Madde: 23

- Sigortalı çalıştırılmaya başlandığının süresi içinde sigortalı işe giriş bildirgesi ile Kuruma bildirilmemesi halinde, ...meydana gelen iş kazası, meslek hastalığı sonucu ilgililerin gelir ve ödenekleri Kurumca ödenir.
- Yukarıdaki fíkrada belirtilen hallerde, Kurumca yapılan her türlü masrafların tutarı ile gelir bağlanırsa bu gelirin bağladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri tutarı, 21 inci maddenin birinci fıkrasında yazılı sorumluluk halleri aranmaksızın, işverene ayrıca ödettirilir.

SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU

Malul Sayılma

Madde: 25

Sigortalının çalışma gücünün veya iş kazası veya meslek hastalığı sonucu **meslekte kazanma gücünün en az % 60'ını** kaybettiği Kurum Sağlık Kurulunca tespit edilen sigortalı, **malûl sayılır.**